

# Olimpiada Mediewistyczna A.D. 2025

## HISTORIA POWSZECHNA

### Zadanie I

Proszę połączyć daty i wydarzenia (20 p.)

Wydarzenie	Data
Bitwa na Jeziorze Peypus	1242
Bitwa pod Lipanami	1434
Bitwa pod Poitiers	732
Bulla gnieźnieńska	1136
Bunt wójta Alberta w Krakowie	1312
koronacja Wacława II na króla Polski	1300
Małżeństwo Izabeli Kastylijskiej i Ferdynanda II Aragońskiego	1469
Początek rządów królewskich Hugona Kapeta	987
Ogłoszenie odnalezienia relikwii głowy św. Wojciecha w Gnieźnie	1127
Początek panowania Umajadów	661
Prowizje oksfordzkie	1258
Sobór w Pizie	1409
Synod w Łęczycy	1180
Śmierć Bezpryma	1032
Śmierć Mieszka III Starego	1202
Śmierć Jacques'a (Jakuba) de Molay	1314
Upadek królestwa Wandalów w Afryce	533
Złota Bulla Karola IV	1356
Zamknięcie Akademii Platońskiej	529
Żakeria (żakieria)	1358

529, 533, 661, 732, 987, 910, 1032, 1136, 1127, 1180, 1202, 1242, 1258, 1300, 1314, 1356, 1358, 1409, 1434, 1469

Zadanie II

Proszę uporządkować chronologicznie kolejność wydarzeń – zaznacz cyframi (12 p.).

Wydarzenie	Odpowiedzi	Poprawna kolejność
Założenia uniwersytetów	1. Bolonia 2. Paryż 3. Praga 4. Kraków	..... 1 ..... 2 ..... 3 ..... 4
Założenia zakonów	1. Bernardyni 2. Cystersi 3. Dominikanie 4. Templariusze	..... 4 ..... 1 ..... 3 ..... 2
Zawarcia związków politycznych	1. liga lombardzka 2. unia horodelska 3. unia kalmarska 4. unia (połączenie) zakonów krzyżackiego i kawalerów mieczowych	..... 1 ..... 4 ..... 3 ..... 2
Pojawienia się ruchów religijnych	1. bogomilizm (bogomiłowie/bogomilcy) 2. lollardowie 3. obrazoburstwo/ikonoklazm (w Bizancjum) 4. waldensi	..... 2 ..... 4 ..... 1 ..... 3
Wzniesienia budowli	1. Hagia Sophia 2. katedra w Reims 3. palatium na Ostrowie Lednickim 4. Tower w Londynie	..... 1 ..... 4 ..... 2 ..... 3
Powstania utworów	1. <i>Dzieje Sasów</i> Widukinda z Korwei 2. Tzw. Geograf Bawarski 3. Pieśń o Rolandzie 4. Pierwszy żywot św. Wojciecha	..... 2 ..... 1 ..... 4 ..... 3
Powstania utworów	1. <i>Chronica Polonorum</i> Janka z Czarnkowa 2. <i>Kronika Thietmara</i> 3. <i>Rocznik świętokrzyski dawny</i> 4. <i>Roczniki czyli kroniki przesławnego Królestwa Polskiego</i> Jana Długosza	..... 3 ..... 1 ..... 2 ..... 4
Kanonizacje	1. św. Jadwiga Śląska 2. św. Jadwiga Królowa 3. św. Tomasz Becket 4. św. Stanisław	..... 3 ..... 4 ..... 1 ..... 2
Bitwy	1. pod Azincourt 2. pod Crécy 3. pod Suchymi Krutami 4. pod Warną	..... 3 ..... 2 ..... 1 ..... 4
Lokacje miast na prawie niemieckim	1. Poznań 2. Środa Śląska 3. Złotoryja	..... 3 ..... 2 ..... 1
Podróże wielkich podróżników	1. Jan di Piano Carpini 2. Marco Polo 3. Vasco da Gama	..... 1 ..... 2 ..... 3
Panowania władców Francji	1. Filip V 2. Karol IV 3. Ludwik X	..... 2 ..... 3 ..... 1

Zadanie III

Proszę odpowiedzieć na pytania (38 p.). Punktowane są tylko pełne odpowiedzi.

Pytanie	Proponowane odpowiedzi	Odpowiedź poprawna
W którym wieku Asparuch założył państwo bułgarskie nad Dunajem?	—	VII w.
Który z wymienionych prowadził działalność misyjną na Pomorzu?	a. Anzelm z Hawelbergu b. Norbert z Xanten c. Otton z Bambergu d. Kosmas z Pragi	c.
Jak nazywało się antyfrancuskie powstanie, które wybuchło w Palermo w XIII w.? Podaj datę roczną wydarzenia	—	Nieszpory sycylijskie, 1282 r.
Ile ziaren zboża przeciętnie/w przybliżeniu uzyskiwano z jednego wysianego w zachodnioeuropejskim rolnictwie w XIII w.	a. 3 b. 10 c. 20 d. 50	b.
Kto w 919 r. objął tron monarchii wschodniofrankijskiej?	a. Henryk I b. Konrad I c. Lotar I d. Otton I	a.
Który z władców uwięził Ryszarda Lwie Serce podczas powrotu z krucjaty?	a. Filip II August b. Izaak II Angelos c. Jan bez Ziemi d. Leopold V	d.
Klaryski są:	a. beginkami b. żeńską gałęzią franciszkanów c. żeńską gałęzią dominikanów	b.
Który z wymienionych władców koronował się w Krakowie?	a. Bolesław Szczodry b. Kazimierz Odnowiciel c. Przemysław II d. Władysław Łokietek	d.
Gdzie Waclaw II koronował się na króla Polski?	a. Gniezno b. Kraków c. Praga	a.
Kto przewodził polskiej delegacji na soborze w Konstancji?	a. Jan Długosz b. Mikołaj Trąba c. Spytko z Melsztyna d. Władysław Opolczyk	b.
Na czele których diecezji stali wymienieni biskupi w Polsce za panowania Bolesława Chrobrego	Jan Poppo Reinbern Unger	Jan – wrocławska Poppo – krakowska Reinbern – kołobrzaska/ „Sól Kołobrzaska” Unger – poznańska
W której z bitew poległ prohusycki Spytko z Melsztyna? Podaj rok wydarzenia	—	Bitwa pod Grotnikami, 1439 r.

W którym mieście i w którym roku Bolesław Chrobry złożył hołd Henrykowi II?	—	Merseburg (1013)
Który z władców wydał przywilej w Lutomyślu?	a. Waclaw II b. Władysław Łokietek c. Władysław Jagiełło d. Zygmunt Luksemburski	a.
Kto i gdzie ufundował pierwszy w Polsce dom joannitów?	—	Henryk Sandomierski w Zagości
Który z wymienionych władców nie brał udziału w zjeździe w Krakowie w 1364 r.?	a. Jan II Dobry b. Karol IV Luksemburski c. Ludwik Węgierski d. Piotr de Lusignan	a.
Proszę podać nazwę dynastii, z której pochodziła matka Bolesława Krzywoustego?	—	Przemyslidzi
Dietrich von Bern to legendarna postać nawiązująca do jednego z historycznych władców – którego?	—	Teodoryka Wielkiego
Który z władców Wandalów przepłynął się do Afryki i założył tam ich królestwo? W którym roku?	—	Genzeryk (Gejzeryk), 429 r.
Który z władców litewskich otrzymał od papieża Innocentego IV zgodę na koronację?	a. Giedymin b. Mendog c. Olgierd	b.
Kto ufundował opactwo norbertanów w Brzesku (XII w.)?	a. biskup krakowski Gedko b. Piotr Włostowic c. Wrocisław i Strzeżysław d. Władysław Wygnaniec	c.
Na mocy gdzie i kiedy zawartej umowy (podaj miejsce i rok) Przemysław II wielkopolski objął władzę na Pomorzu Gdańskim po Mściwoju II?	—	Kępno, 1282
Gdzie została pochowana królowa Polski Rycheza?	a. Gniezno b. Kolonia c. Kraków d. Kwedlinburg e. Płock	b.
W którym mieście odbyła się rozprawa sądowa między Polską a Zakonem krzyżackim zakończona w styczniu 1420 r.	a. Konstancja b. Nowa Sól c. Toruń d. Warszawa e. Wrocław	e.
Ile dyscyplin było w kanonie „sztuk wyzwolonych” i która z wymienionych nie należała do <i>quadrivium</i> ?	a. arytmetyka b. astronomia c. dialektyka d. geometria e. muzyka	7, c.
Nazwa którego z ruchów/odłamów religijnych nawiązuje do udzielania komunii św.	a. albigensi b. ikonodulowie c. katarzy d. utrakwiści	d.

Który z papieży podjął decyzję o kasacie zakonu templariuszy?	a. Bonifacy VIII b. Klemens IV c. Klemens V d. Marcin V	c.
Kto założył Bagdad i w którym roku?	—	Al-Mansur w 762 r.
Kto założył klasztor na wyspie Iona?	a. św. Brendan b. św. Kolumba c. św. Patryk d. Beda Czcigodny	b.
Skąd wzięła początek pataria?	a. Konstantynopol b. Mediolan c. Paryż d. Toledo e. Rzym	b.
Członkiem którego zakonu był św. Bonawentura?	a. benedyktyni b. cystersi c. dominikanie d. franciszkanie	d.
W którym stuleciu powstał <i>Dekameron</i> Boccaccia?	a. XI b. XIII c. XIV d. XV	c.
W którym wieku św. Bonifacy działał w Germanii?	a. V b. VI c. VII d. VIII	d.
Prekursorem którego z prądów w kulturze i życiu religijnym w Polsce był Grzegorz z Sanoka?	a. <i>devotio moderna</i> b. gregorianizmu c. humanizmu d. husytyzmu	c.
Kto był założycielem dynastii Komnenów?	a. Aleksy I b. Bessarion c. Konstantyn Porfirogeneta d. Manuel I	a.
Na którym z uniwersytetów nauczał Marsyliusz z Padwy?	a. w Bolonii b. w Krakowie c. w Paryżu d. w Pradze	c.
Gdzie i w którym roku zawarto w późnym średniowieczu unię, która połączyła Danię, Norwegię i Szwecję?	—	Kalmar, 1397 r.
Kto jest autorem hymnu <i>Gaude Mater Polonia</i> ?	a. Gall Anonim b. Grzegorz z Sanoka c. Wincenty Kadłubek d. Wincenty z Kielczy (Kielc)	d.

#### Zadanie IV

1. W poniższym fragmencie (z podręcznika) uzupełnij brakujące informacje (3 p.):

„Porozumienie ze szlachtą w sprawie następstwa tronu zawarł ..... **Ludwik Węgierski/Wielki** .....  
 17 września 1374 r. w ..... **w Koszycach** ..... Układ przewidywał w zamian za zgodę na sukcesję córek liczne koncesje króla na rzecz szlachty. Król zobowiązywał się nie pobierać nadzwyczajnych podatków na cele państwowe z dóbr szlacheckich, z wyjątkiem ..... **dwóch** ..... groszy od łanu chłopskiego osadzonego (uprawianego)”.

2. Które z zabytków piśmiennictwa średniowiecznego nie były spisane w języku polskim? (2 p.)

Zabytek piśmiennictwa	Poprawna odpowiedź
a. <i>Bogurodzica</i> b. Mistrz Wincenty Kadłubek, <i>Kronika polska</i> c. Słota, <i>Wiersz o zachowaniu się przy stole (O chlebowym stole)</i> d. Biblia królowej Zofii e. Jan Długosz, <i>Roczniki czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego (Annales seu cronicae inciliti Regni Poloniae)</i>	b. e.

3. Podaj imiona władców polskich z czasów średniowiecza, których przydomki zostały wymienione poniżej. Gdy przydomek odnosi się do więcej niż jednej osoby, należy wskazać wszystkich tym przydomkiem określanych (10 x 0,5 p. [za przydomek] = 5 p.).

Przydomek	Imię władcy
Biały	Biały – Leszek, Henryk, Władysław
Brodaty	Brodaty – Henryk
Odnowiciel	Odnowiciel – Kazimierz
Pobożny	Pobożny – Henryk, Bolesław
Rogatka	Rogatka – Bolesław
Stary	Stary – Mieszko
Szczodry	Szczodry – Bolesław

4. W poniższych zdaniach uzupełnij brakujące informacje dotyczące postaci króla Kazimierza Wielkiego i wydarzeń z czasów jego panowania (5 p.)

Zdanie	Uzupełnienia
Siostrą Kazimierza Wielkiego była królowa węgierska .....	Elżbieta (Elżbieta Łokietkówna)
Pierwszą małżonką Kazimierza Wielkiego była ....., córka wielkiego księcia Litwy ..... (podaj imię)	Aldona (Aldona Anna), córka Giedymina
Kazimierz Wielki zawarł pokój wieczysty z Krzyżakami w ..... w ..... r.	w Kaliszu, w 1343 r.
Wojnę polsko-czeską zakończył pokój w ....., zawarty w ..... r.	w Namysłowie, w 1348 r.
Kazimierz Wielki przeprowadził reformę monetarną wprowadzając, wzorowaną na czeskiej, nową monetę zwaną .....	grosz (grosz krakowski)

5. Połącz określenia wojen z datami rocznymi ich trwania (4 x 0,5 p. = 2 p.).

Wojna	Daty	Połączenie
A. Wojna Dwóch Róż	1. 1337–1453	A4, B2, C1, D3
B. Wojna głodowa	2. 1414	
C. Wojna stuletnia	3. 1454–1466	
D. Wojna trzynastoletnia	4. 1455–1485	

6. W poniższym fragmencie (z podręcznika) uzupełnij brakujące informacje (3 p.):

„Turcy [osmańscy] byli wyznawcami islam/Mahometa. Dążyli do konfrontacji z chrześcijanami na Półwyspie Bałkańskim. W 1369 r. Murad I przeniósł stolicę do Adrianopola i zaczął systematyczny podbój Bałkanów. Jako pierwszych podporządkował sobie Bułgarów. Następnie Turcy zaatakowali Serbię, która poniosła klęskę w 1389 r. w bitwie na Kosowym Polu..... Kolejnym celem podboju były Węgry. Państwa europejskie zdecydowały się wówczas na organizację krucjaty antytureckiej, [zakończonej] przegraną chrześcijan w bitwie pod Nikopolis..... w 1396 r.”

7. Wskaż, które z poniższych zdań jest prawdziwe (P), a które fałszywe (F) (2 p.)

Zdanie	P/F
Jan Hus wykorzystał w swojej krytyce Kościoła poglądy wyrażone przez angielskiego teologa Jana Wiklifa.	P
Jan Hus postulował, aby wierni mogli przyjmować komunię pod dwiema postaciami – chleba i wody.	F
Jan Hus otrzymał gwarantujący bezpieczeństwo list żelazny od króla Zygmunta Luksemburskiego.	P
Jan Hus był dowódcą wojsk husyckich podczas wojen toczonych do 1436 r.	F

8. Przyporządkuj do imion władców polskich daty roczne ich śmierci (6 p.)

Imiona władców	Daty roczne śmierci	Przyporządkowanie
A. Bolesław Wysoki	1. 1194	A2, B3, C5, D1, E4, F6
B. Henryk Brodaty	2. 1201	
C. Henryk Prawy (Probus)	3. 1238	
D. Kazimierz Sprawiedliwy	4. 1247	
E. Konrad Mazowiecki	5. 1290	
F. Władysław Łokietek	6. 1333	

9. O których wydarzeniach jest mowa w poniższych fragmentach opracowań poświęconych historii średniowiecza? (2 p.)

A. „W ciągu zimy 1347/1348 r. przedostała się do portów śródziemnomorskich, latem objęła znaczną część Europy Zachodniej, a w następnym roku dotarła na Północ. Niemal wszystkie kraje europejskie zostały przez nią dotknięte. Pandemia wygasła w 1352 r., ale dżuma pozostała i dawała o sobie znać częstymi i potężnymi nawrotami epidemii aż po 2. połowę XV w.” (R. Michałowski).

dżuma/„czarna śmierć”

B „W myśl postanowień [traktatu pokojowego] pod panowanie polskie wracała ziemia dobrzyńska, a Witold otrzymywał w dożywotnie władanie Żmudź, która po jego śmierci miała powrócić do Zakonu. Nie rozwiązano natomiast sporu o przynależność Santoka i Drezdenka; o ich losie miał zdecydować w przyszłości arbitraż” (S. Szczur).

(Pierwszy) pokój toruński (1411 r.)